

SELMA NOORT

AFKOELEN

Leopold / Amsterdam

*Voor Djin
Die helemaal gelijk heeft –
dat iedereen goed is zoals het is.*

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds.

© Selma Noort 2016 / www.selmanoort.nl

Omslagontwerp: Nanja Toebak

Omslagbeeld: Getty Images

Uitgeverij Leopold, Amsterdam / www.leopold.nl

NUR 282/283 | ISBN 978 90 258 6964 9

Uitgeverij Leopold drukt haar boeken op papier met het fsc®-keurmerk. Zo helpen we waardevolle oerbossen te behouden.

JALOERS

Tomas stond in de schaduw van de dikke conifeer bij de ingang van de tuin en keek naar een torretje dat traag door het houthok kroop. Hij zweette. Het was bloedheet maar hij mocht niet naar het zwembad. ‘Nee Tomas, vandaag niet. Je weet toch dat tante Julia komt! We hebben haar een jaar lang niet gezien en ze is dol op je. Zorg dat je niet te ver uit de buurt gaat,’ had mam gezegd.

Dus stond hij daar en toen hij opkeek zag hij hoe tante Julia aan kwam rijden op zo’n fiets die je bij het station kon huren. De rok van haar zomerjurk waaide op in de wind. Een rugzakje hing laag op haar rug en haar handtas, een rode, zat in het metalen mandje voorop. Ze had de schouderriem ervan een paar keer om het stuur gedraaid. Daaraan, maar ook omdat ze op elkaar leken, kon Tomas zien dat ze mams zus was. Want mam deed dat ook altijd zodat een rotjongen op een scooter hem in het voorbijgaan niet uit het mandje kon graaien.

Tante Julia zette de fiets op slot tegen de conifeer en zag Tomas erachter niet staan. Ze rende langs hem heen over het tuinpad naar zijn halfzusje Iris, die in het gras zat te spelen, tilde haar op en gaf haar klapzoenen terwijl ze riep: ‘O, wat ben je gegroeid, lekkere schat! Ken je tante Julia nog wel?’

Iris schrok zich dood. Tomas zag aan haar gezichtje dat ze wilde gaan huilen. Ze was drie en de laatste keer dat ze tante Julia had gezien was bijna een jaar geleden.

Mam en Pieter kwamen naar buiten en begroetten tante Julia lachend en roepend.

‘Papa!’ Iris strekte haar armpjes uit naar Pieter. Hij kuste tante Julia en nam Iris van haar over. Tante Julia omhelsde mam. Even bleven de zussen staan met hun armen om elkaar heen. Toen liet tante Julia mam los.

‘Waar is de baby?’ riep ze. ‘Waar is dat neefje dat naar mij is vernoemd? Waar is baby Julius?’

Ze gingen door de schuifpui naar binnen en tante Julia vergat haar handtas in het fietsmandje.

Tomas stond nog bij het hok met kachelhout in de hoek, een beetje achter de vuilnisbakken. Maar ze konden hem daar makkelijk vinden als ze tenminste even naar hem zochten. Of ze zouden hem kunnen roepen. Dan zou hij echt wel meteen tevoorschijn komen en zeggen: ‘Tante Julia, je tas zit nog in het fietsmandje.’

En dan zou ze hem omhelzen en zeggen: ‘Wat fijn dat ik ook nog een grote neef heb die tenminste zijn hoofd gebruikt!’

Door de open pui hoorde hij hun blijde stemmen en de kleine stemmetjes van mams nieuwe kinderen. De kinderen van mam en Pieter samen – Iris, en Julius die nu bijna drie maanden oud was.

Waarom zou iemand eerst een baby willen zien? Je oudste neef kende je toch al langer? En die kon tenminste iets vertellen. Een baby lag maar een beetje te liggen. Een baby lag echt niet op een tante te wachten. Maar een jongen van elf wachtte wel. Daarom zou een tante eerst naar haar grote neef moeten vragen. Daarna pas hoorde ze naar de nieuwe kinderen te vragen.

Tomas liep de tuin uit en de stoep op. Een vrouw liet haar hond uit. Iemand stapte in zijn auto en reed weg. Hij keek naar tante Julia's rode handtas. Het mandje aan het stuur van haar fiets was weggezonden tussen de takken van de conifeer. Hij moest de schouderband maar loswikkelen van het stuur en de tas naar haar toe brengen.

Iemand kon haar portemonnee wel stelen.

'Koffie?' hoorde hij mam binnen vragen.

'Ja, graag,' zei tante Julia.

'Jij limonade, Iris?' vroeg Pieter.

'Ja, en een koek!' riep Iris.

Ze misten hem niet eens.

Tante Julia zei niet eens: 'En waar is Tomas?'

Ze werkte een jaar lang in Edinburgh, de hoofdstad van Schotland. Ze had hem bijna een heel jaar niet gezien. Hij was ook gegroeid, hoor.

Tomas stapte achter de conifeer en trok de rits van tante Julia's handtas open. Haar portemonnee hoorde bij de tas, hij was gemaakt van hetzelfde rode leer. Hij was dik en zat vol pasjes. Hij stopte de portemonnee onder zijn T-shirt in de voorkant van zijn korte broek en glipte het tuinpad op, terug naar het houthok, uit het zicht. Tante Julia moest maar eens flink schrikken. Dat zou haar leren om beter op te letten.

Mam riep hem. 'Tomas? Toomas!'

Tomas zag haar staan bij de open schuifpui. Hij zag haar omkijken, naar binnen, om aan Pieter te vragen of die wist waar hij was. Maar tante Julia was iets grappigs aan het vertellen waar Pieter om moest lachen. Hun stemmen klonken tot helemaal achter de vuilnisbakken.

Mam stapte naar buiten. 'Toomas! Tante Julia is er! Toomas!'

Binnen begon Julius te huilen. Tomas wist precies hoe zijn baby-halfbroertje er nu uitzag. Lelijk, met zijn oogjes dichtgeknepen en een rooie kop. Er zaten witte puntjes op zijn neus. Een soort pukkeltjes. En er zat een wijnrode vlek in zijn nek. ‘Een ooievaarsbeet,’ zei mam daarover. ‘Dat hoort allemaal bij baby’s, en dat gaat allemaal vanzelf over en weg.’

Ze keek nog een keer zoekend om zich heen. Toen draaide ze zich om en ging terug naar binnen.

Tomas wrong de portemonnee in het hok tussen het kachelhout naar achteren en schoof er een houtblok voor. Geen stukje rood leer zag je zo nog. Zelfs niet als je echt goed keek omdat je iets zocht.

Hij liep de tuin weer uit, nu de straat op. Onder de kastanjeboom stonden een jongen en een meisje uit zijn klas met elkaar te praten. Merijn en Sterre. Tomas kon Merijn zien denken dat Sterre hem leuk vond. Maar ze vond hem, Tomas, leuker. Dat wist hij zeker, want ze had een keer met een rood hoofd tegen hem gezegd dat ze het zo leuk vond dat hij kuiltjes in zijn wangen kreeg als hij lachte, en ze zat schuin achter hem in de klas en keek vaak naar hem. Terugkijken mocht hij niet. Dat was de bedoeling niet, dat begreep hij inmiddels wel. Want als hij terugkeek, sloeg ze meteen haar ogen neer en draaide ze haar rug naar hem toe.

Ze vond hem leuk maar ze was ook bang voor hem. Omdat hij vaak op de gang moest zitten om af te koelen of om even alleen te zijn. Omdat hij stoorde in de klas. Omdat hij soms zo woedend werd dat hij ergens tegenaan moest schoppen. Daarom durfde hij nu niet naar haar toe te lopen. Ze zou eerst blij kijken en dan wegstaren, en ze zou alleen maar met Merijn blijven praten zodat hij er stom

bij stond. Haar moeder had natuurlijk gezegd: ‘Ga maar niet te veel met die Tomas om. Die jongen heeft altijd wat. Die heeft ADHD of zoiets. Merijn, die met die mooie bruine ogen, dat is pas een aardige jongen. Ga daar maar mee om.’

Dat Merijn een keer aan hem had gevraagd om te komen gamen, en dat hij toen op zijn computer seksfilmpjes aan hem had laten zien, dat wisten Sterre en haar moeder niet. Dan hadden ze vast wel anders over hem gedacht.

Tomas liep de andere kant op, de straat uit, de hoek om, en ging in de schaduw op het hekje zitten dat om het basketbalveldje stond.

Er kwam niemand naar het veldje. Het was gewoon te heet. Bijna iedereen was naar het zwembad maar hij mocht niet want tante Julia zou komen, en nu zat hij hier in die hitte. Hij wroette met de teen van zijn sneaker in het zand en dacht aan school. Hij moest dat ook niet doen, ergens tegenaan schoppen. Maar het lukte hem maar niet om dat te onthouden als hij kwaad werd. Dan schopte hij toch. Tegen de poot van het bureau van juf Dilek, of tegen de deurpost of de muur. Eén keer ook tegen het been van Jelle, de stagiair. De volgende dag hinkte die nog. Had die eikel hem maar niet beet moeten pakken om stoer te doen voor juf Dilek. Hij wou haar laten zien dat een man voor de klas wel raad wist met jongens die dwarslagen. Dat meesters een steviger aanpak hadden dan juffen.

Zo legde juf Dilek het later tenminste aan hem uit, toen Tomas haar hielp opruimen. De kinderen en Jelle waren naar huis. Ze zaten, toen alles netjes was, allebei op een tafeltje met hun voeten te schommelen. Juf Dilek gaf hem iets lekkers uit haar lunchtrommeltje. Haar moeder had het gebakken. Het was Turks. Er zat appel in, en walnoot.

‘Kun je zelf iets bedenken wat zou helpen als je weer zo driftig wordt?’ vroeg ze.

Tomas dacht aan Sterre. Dat het fijn zou zijn als ze niet bang voor hem was. Heel misschien zou ze dan haar vriendin Zoë naar hem toe sturen om te zeggen dat ze het aan wilde maken met hem.

‘Ik kan naar iemand kijken,’ zei hij.

‘En dan?’ vroeg juf. Ze begreep het niet. Hij zag het aan haar gezicht.

‘Dan denk ik hard “zelfbeheersing, zelfbeheersing, zelfbeheersing”:

Juf Dilek glimlachte. Ze begreep het nog steeds niet helemaal.

‘Naar een speciáál iemand kijken,’ legde hij uit.

‘O...’ Ze begreep eindelijk dat hij een speciaal meisje bedoelde.

‘Ik zal dat proberen,’ beloofde hij. Het was voor juf Dilek tenslotte ook niet leuk, die driftbuien van hem. Dan kwamen de ouders van Zoë en Storm weer klagen, en dan moesten mam en Pieter weer naar school komen om te praten. Juf Dilek was zijn juf in groep zeven geweest en ze ging na de zomervakantie mee naar groep acht. Daar bofte hij mee. Ze was lief en geduldig. Meestal tenminste. Ze verdiende het dat hij zijn best deed om zijn boze buien te beheersen.

Als mam naar school moest komen om weer eens over hem te praten, was dat niet zo erg. Maar Pieter? Waarom moest Pieter mee? Als Pieter nou zijn vader was, zijn echte vader. Maar dat was hij niet. Als Pieter zijn vader was geweest, zou hij een andere Tomas zijn. Lang en dun en niet zo sterk. Waarschijnlijk wel een stuk slimmer want Pieter was directeur van iets belangrijks. In elk geval zou hij

minder driftig zijn geweest want Pieter verloor zijn zelfbeheersing nooit. Hoogstens mopperde hij een beetje als iemand hem niet liet invoegen op de snelweg of zo.

Maar Pieter was zijn vader niet.

Er liepen mieren door het zand. Tomas wroette met de neus van zijn sneaker en wierp een zandheuveltje op. De mieren klommen eroverheen en marcheerden onverstoord verder. Ergens heen. Ergens waar mieren naartoe moesten.

Zijn echte vader, papa Jason, was heel anders dan Pieter. Hij had een kaalgeschoren kop en een litteken boven zijn wenkbrauw, kleine felle ogen, en hij dronk te veel. Tenminste, dat zei mam. Van dat drinken.

Tomas wist nog precies hoe ze met zijn drieën in de flat acht hoog woonden voordat papa Jason werd gearresteerd toen hij met een groep vrienden uit een café kwam. Op de televisie hadden mam en hij gezien dat hij en zijn vrienden terecht waren gekomen in een voetbalrel. Er kwam politie bij en er werden klappen uitgedeeld. Papa Jason gooide een terrasstoel naar een politieagent op een paard en raakte het paard tegen de flank. Het paard steigerde en de politieagent smakte met zijn rug op de stoeprand zodat een ambulance moest komen omdat zijn rug wel gebroken had kunnen zijn. Een tweede politieagent raakte ernstig gewond omdat hij een trap van dat steigerende paard tegen zijn hoofd kreeg. De overige agenten stortten zich op papa Jason, sloegen hem met hun wapenstokken en werkten hem tegen de grond. Het duurde wel een halve minuut want papa Jason was buiten zinnen, maar toen lukte het toch om hem in de boeien te slaan en werd hij in een arrestantenbusje gesleept terwijl hij nog kronkelde, schold en tierde. Dat was dus allemaal in het journaal van zes uur te zien geweest voor mam en hem, en voor heel

Nederland. Het weerbericht dat erna kwam was nog niet eens afgelopen toen opa al op de galerij voor de deur stond en tegen mam zei dat ze die vent er nooit meer in moest laten.

Tomas wist zeker dat papa Jason dat paard per ongeluk had geraakt met die stoel want hij was altijd aardig voor dieren en hij aaide alle hondjes op straat. Maar niemand vroeg hem iets. En hij durfde het niet te zeggen want mama hilde en opa keek alsof hij juist zin had om een lief hondje een rotschop te geven.

De volgende dag kwam opa terug. Tomas keek toe, met zijn knuffel Wallie tegen zich aan, hoe hij op zijn knieën en met zijn gereedschapskist naast zich het slot van de voordeur verving. Hij mocht de schroevendraaier aangeven als opa die nodig had. Een paar burens liepen langs, bleven even staan en gaven commentaar. Toen het nieuwe slot erin zat, gaf opa mam de nieuwe sleutels, en mam gaf hem een kus op zijn wang en zei: ‘Bedankt, pa. Zodra er iets vrijkomt, verhuis ik hier vandaan.’

Toen papa Jason uit de gevangenis kwam, was er nog geen ander huis vrijgekomen en woonden mam en Tomas nog in de flat. Papa Jason porde met zijn sleutel in het slot, maar die paste niet meer. Daarna belde hij aan, lang en aanhoudend, mopperend en binnensmonds scheldend. Tomas was toen net vijf jaar geworden en hij lag al in bed maar hij sliep nog niet. Hij kwam in de deuropening van zijn kamer staan en keek naar de voordeur. Toen mama niet opendeed, bonkte Papa Jason erop. Hij perste zijn neus tegen het kleine ronde raampje zodat Tomas zijn woedende ogen kon zien, en riep ‘takkewijf’ en nog veel ergere dingen.

Mam zat in de keuken en schudde nee tegen Tomas met

haar betraande gezicht. Dat betekende dat hij de deur niet open mocht maken. Maar hij kon papa door het kleine raampje in de voordeur zien dus papa Jason kon hem dan toch ook zien? Hij wachtte tot papa Jason zijn stem lief zou maken en zijn naam zou roepen: ‘Hé, Tomas, kerel van me! Kom es hier met Wallie. Kom es bij papa.’

Misschien zag papa Jason hem niet omdat hij zo boos was. Misschien kneep hij van woede zijn ogen dicht, net zoals baby Julius als die niet snel genoeg zijn eten kreeg, want hij riep Tomas niet.

De burens kwamen de galerij op en schreeuwden naar papa Jason dat hij moest opdonderen, anders zouden ze de politie bellen. Papa Jason bleef staan schelden en op de deur bonken tot hij de sirene van een politiewagen dichterbij hoorde komen. Toen gaf hij een geweldige trap tegen de deur en ging ervandoor.

Hij kwam nooit meer terug.

Toen Tomas zes jaar was leerde mam Pieter kennen. Na een halfjaar vroeg Pieter of mam met Tomas bij hem wilde komen wonen. Mam was blij en verliefd. Opa en Pieter hielpen verhuizen want mam had bijna geen spulletjes die ze mee wilde nemen. Met een opgelucht gezicht trok ze de deur van de flat, met de enorme deuk waar papa Jason ertegen had getrapt, voor het laatst achter zich dicht.

In het begin toen papa Jason weg was, toen ze nog in de flat woonden, zei mam dat ze zijn adres niet had. Dat Tomas zijn Vaderdagcadeautje van school aan opa moest geven want opa was ook een papa, mams papa. Later, toen ze Pieter leerde kennen en ze bij Pieter in dit huis met de tuin, de schuifpui en de houtkachel gingen wonen, moest Tomas zijn cadeautjes aan Pieter geven. Die zei dan altijd dat ze geweldig waren en dat hij er superblij mee was. Dat

was aardig van hem, en Pieter was ook best aardig. Maar hij was niet Tomas' eigen vader. Hij had niet, zoals papa Jason, een tattoo op zijn spierbal van een hart met 'Tomas' erin.